

Rekomendacje w zakresie nowelizacji Ustawy o strażach gminnych w kierunku zwiększenia bezpieczeństwa organów monokratycznych samorządu terytorialnego

dr Norbert Szczęch

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnowie,
Instytut Administracyjno-Ekonomiczny

Wstęp

W ekspertyzie podniesiono zagadnienie propozycji rozwiązań prawnych, które mogłyby zwiększyć bezpieczeństwo organów monokratycznych samorządu terytorialnego. Naturalnym kierunkiem poszukiwań jawi się przede wszystkim prawodawstwo dotyczące straży gminnych/miejskich, gdyż to one są formacją podległą bezpośrednio owym organom monokratycznym i dysponującą już określonymi uprawnieniami w sferze porządku publicznego. Jak zostanie wykazane poniżej, ewentualna nowelizacja w tym zakresie nie może ograniczać się jedynie do zwiększenia obowiązków służbowych strażników poprzez rozszerzenie katalogu ich zadań o ochronę wspomnianych organów monokratycznych, lecz powinna obejmować znacznie głębszą modyfikację statusu straży gminnych/miejskich polegającą na wzmocnieniu celu ich powołania o ochronę bezpieczeństwa publicznego lub przynajmniej ustawowego zakwalifikowania wykonywanych zadań do zakresu bezpieczeństwa publicznego.

1. Aspekty teoretyczne: przegląd istniejących uregulowań ustawowych w świetle poglądów doktryny

Ustawa z dnia 29 sierpnia o strażach gminnych¹ (zwana dalej Ustawą) przewiduje w art. 1 ust. 1 jako cel powołania straży gminnej/miejskiej (zwanej dalej strażą) ochronę porządku publicznego. Na mocy art. 10 ust. 1 Ustawy straż wykonuje zadania w zakresie ochrony tegoż porządku wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego. Do zadań straży określonych w Ustawie należy: ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych; czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego; kontrola publicznego transportu zbiorowego²; współdziałanie z właściwymi podmiotami w zakresie ratowania życia i zdrowia obywateli, pomocy w usuwaniu awarii technicznych i skutków klęsk żywiołowych oraz innych zagrożeń miejscowych; zabezpieczenie miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia przed dostępem osób postronnych; **ochrona obiektów komunalnych** i urzędzeń użyteczności publicznej; współdziałanie z organizatorami i innymi służbami w ochronie porządku podczas zgromadzeń i imprez publicznych; doprowadzanie osób nie-

¹ Dz. U. z 1997 r., nr 123, poz. 779; t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 928, 2399.

² Kontrola ruchu drogowego oraz transportu zbiorowego tylko w zakresie określonym przepisami ustaw.

trzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania; informowanie społeczności lokalnej o stanie i rodzajach zagrożeń; podejmowanie działań zapobiegających przestępczości; konwojowanie dokumentów, pieniędzy, przedmiotów wartościowych dla potrzeb gminy³. Biorąc pod uwagę powyższe, jedynie zadanie ochrony obiektów komunalnych posiada pośredni związek z bezpieczeństwem organów samorządu terytorialnego. Nie sposób jednak odnaleźć w obrębie tego zadania podstawy prawnej dla skierowania straży do ochrony tychże organów.

Nie ulega zatem wątpliwości, że ochrona organów demokratycznych nie mieści się w obecnym katalogu zadań straży gminnych/miejskich i wymagana jest w tym zakresie nowelizacja ustawy.

Powstaje jednak pytanie, czy samo rozszerzenie katalogu tychże zadań będzie wystarczające, czy też wymagane są w tym zakresie głębsze zmiany? Aby udzielić właściwej odpowiedzi w tym zakresie, należy przeanalizować pojęcie „porządku publicznego”, którym posłużył się ustawodawca dla określenia celu powołania oraz zakresu zadań straży gminnych i miejskich. Pojęcie to nie posiada w Ustawie definicji legalnej, trzeba więc odwołać się do dorobku nauki.

Należy podkreślić, że pojęcie „porządku publicznego” nie jest jasne, gdyż jest to nader szeroka kategoria⁴. Pojęcie bezpieczeństwa publicznego, podobnie jak i porządku publicznego, nie posiada definicji legalnej także w innych aktach prawnych⁵. Pojęcia te są rozmyślnie stanowione i stosowane jako pojęcia niedookreślone, nieostre, wieloznaczne, prawnie niezdefiniowane i oceniające⁶.

Według jednego z ujęć porządek publiczny ma umożliwić normalny rozwój życia społecznego, przestrzeganie określonych zasad współżycia społecznego, norm moralnych, zachowania się w miejscach publicznych, przestrzeganie czystości urządzeń użyteczności publicznej oraz obejmuje szereg innych dziedzin⁷. W wąskim znaczeniu porządek publiczny jest utożsamiany z zachowaniem się ludzi w miejscach publicznych, ogólnie dostępnych⁸, natomiast w znaczeniu szerokim

jest to zespół norm, którym przyświeca konkretny cel, niezakłócone i bezkonfliktowe funkcjonowanie jednostek w społeczeństwie⁹. Według A. Urbana porządek publiczny jest to stan, w którym nie są popełniane wykroczenia¹⁰.

Pojęciu porządku publicznego towarzyszy często pojęcie **bezpieczeństwa publicznego**. Obydwa te określenia bywają używane przez ustawodawcę łącznie, tworząc jeden termin „**bezpieczeństwo i porządek publiczny**”. Jest to związane ze zbliżonym charakterem obu tych pojęć¹¹. W literaturze przedmiotu określenie to pojawia się przede wszystkim w odniesieniu do funkcjonariuszy służb, które są nazywane formacjami bezpieczeństwa i porządku publicznego¹², a także w odniesieniu do samych instytucji, które określane są jako „organy porządku i bezpieczeństwa publicznego”¹³, co pozwala na elastyczne stosowanie prawa, dostosowanie jego treści do zmieniającej się sytuacji, a tym samym na względną stabilność tegoż prawa¹⁴.

Zgodnie z poglądami E. Ochendowskiego oraz z doktryną niemiecką zachowanie bezpieczeństwa publicznego jest to utrzymanie nienaruszalności życia, zdrowia, godności, wolności, majątku, porządku prawnego i **podstawowych urządzeń państwa**, a ponadto wspólnych dóbr, jak na przykład publiczne urządzenia do zaopatrzenia w wodę. Porządek publiczny obejmuje natomiast ogół niepisanych reguł zachowania się jednostki w miejscach publicznych, których przestrzeganie jest według panujących poglądów niezbędną przesłanką uporządkowanego współżycia obywateli¹⁵.

Z kolei według J. Zaborowskiego bezpieczeństwo publiczne to taki stan faktyczny wewnątrz państwa, który umożliwia bez narażenia na szkody (wywołane zarówno zachowaniem ludzi, jak i działaniem sił natury, techniki itp.) **normalne funkcjonowanie organizacji państwowej i realizację jej interesów**, zachowanie życia, zdrowia i mienia jednostek żyjących w tej organizacji oraz korzystanie przez te jednostki z praw i swobód zagwarantowanych Konstytucją i innymi przepi-

uszowa dedykowana Profesorowi Janowi Bociowi, Wrocław 2009, s. 532-533.

- 9 I. Szelaąg, *Ochrona porządku i bezpieczeństwa publicznego jako zadanie własne samorządu lokalnego*, „e-Politikon” 2013/VI, s. 169.
- 10 A. Urban, *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych*, Warszawa 2009, s. 15.
- 11 K. Bojarski, *Pozycja samorządu lokalnego w sferze bezpieczeństwa i porządku publicznego*, „Rocznik Samorządowy” 2012/1, s. 22.
- 12 Zob. np. A. Pieczywok, M. Karpiuk (red.), *Odpowiedzialność dyscyplinarna funkcjonariuszy formacji bezpieczeństwa i porządku publicznego*, Warszawa 2016.
- 13 A. Żywicka, *Administracyjnoprawna regulacja związana ze stanami nadzwyczajnymi* [w:] *Prawo administracyjne*, red. M. Zdyb, J. Stelmasiak, Warszawa 2016, s. 717.
- 14 A. Osierda, *Prawne aspekty pojęcia bezpieczeństwa publicznego i porządku publicznego*, „Studia Iuridica Lublinensia” 2014/23, s. 91.
- 15 E. Ochendowski, *Prawo administracyjne. Część ogólna*, Toruń 2006, s. 131.

3 Ustawa, art. 11, ust. 1.

4 M. Czuryk, K. Dunaj, M. Karpiuk, K. Prokop, *Prawo zarządzania kryzysowego. Zarys systemu*, Olsztyn 2016, s. 43.

5 J. Filaber, *Pojęcie bezpieczeństwa publicznego w prawie administracyjnym (wybrane uwagi)*, „Wrocławskie Studia Erazmiańskie. Studia Erasmiiana Wratislaviensis”, Wrocław 2009/2, s. 261.

6 J. Dobkowski, *Administracja bezpieczeństwa i porządku publicznego wobec integracji europejskiej (wybrane uwagi)*, (w:) E. Ura, K. Rajchel, M. Pomykała, S. Pieprzny (red.) *Bezpieczeństwo wewnętrzne we współczesnym państwie*, Rzeszów 2008, s. 159-160.

7 S. Pieprzny, *Policja. Organizacja i funkcjonowanie*, Warszawa 2011, s. 30; S. Pieprzny, *Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego*, Rzeszów 2007, s. 18 i 39.

8 E. Olejniczak-Szałowska, *Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego jako zadanie powiatu. Zarys problemu* (w:) *Między tradycją a przyszłością w nauce prawa administracyjnego. Księga Jubile-*

sami prawa¹⁶. Dla B. Jastrzębskiego bezpieczeństwem publicznym jest stan prawny, w którym człowiek ma poczucie pewności oparte na **sprawnie i praworządnie działającym systemie organów władzy publicznej** oraz w instytucjach powołanych do kontroli i egzekwowania norm prawnych z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego¹⁷. Według definicji słownikowej jest to stan na obszarze państwa powstały w wyniku **zorganizowanej i realizowanej obrony i ochrony osób i mienia** przed zagrożeniami na lądzie, morzu i w powietrzu¹⁸. W okresie PRL bezpieczeństwo publiczne określano m. in. jako ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie i mienie obywateli oraz **ustrój państwowy** i majątek ogólnonarodowy¹⁹. A. Misiuk definiuje to pojęcie jako **stan braku zagrożenia dla funkcjonowania organizacji państwowej i realizacji jej interesów**, umożliwiający normalny, swobodny jej rozwój²⁰. Z kolei W. Fehler określił bezpieczeństwo publiczne jako taki oparty o normy prawne stan wewnątrz państwa, w którym zapewnione są warunki do **sprawnego funkcjonowania organizacji państwowej**, realizującej wspólne ponadjednostkowe cele, skutecznie egzekwuje się obowiązki i chroni prawa jednostek, żyjących w tej organizacji (ze szczególnym uwzględnieniem życia, zdrowia i mienia) oraz **istnieją zasoby i mechanizmy wykonawcze**, umożliwiające skuteczne reagowanie na sytuacje naruszające ten stan²¹.

S. Pikulski wyróżnia z kolei następujące składniki bezpieczeństwa publicznego: **bezpieczeństwo przed przestępczymi zamachami na życie, zdrowie i mienie osób**; –bezpieczeństwo na drogach publicznych; bezpieczeństwo w żegludze; bezpieczeństwo jądrowe; bezpieczeństwo pożarowe; bezpieczeństwo ruchu lotniczego²². W ujęciu innych autorów stan funkcjonowania kraju charakteryzujący się takim **poziomem ochrony porządku instytucjonalno-prawnego**, życia i zdrowia obywateli oraz majątku narodowego przed wszelki-

mi zagrożeniami, w którym **racja stanu państwa nie jest naruszona**²³. S. Bolesta określa bezpieczeństwo publiczne jako system urządzeń i stosunków społecznych, uregulowanych przez prawo oraz normy moralne i reguły współżycia społecznego, zapewniający ochronę społeczeństwa i jednostki przed groźącymi niebezpieczeństwami ze strony **gwałtownych działań ludzi**, jak również sił przyrody²⁴. M. Wierzbowski i B. Bonisławska mianem bezpieczeństwa publicznego określają stan, w którym ogółowi obywatele, jak również innym podmiotom, w tym **państwu i instytucjom publicznym**, nie zagraża żadne niebezpieczeństwo oraz zakłócenie normalnego toku życia społecznego i **funkcjonowania instytucji i urządzeń publicznych**²⁵. Zdaniem M. Huzarskiego bezpieczeństwo publiczne to pożądany stan faktyczny wewnątrz państwa, który niezależnie od szkód wywołanych przez ludzi, siły natury i technikę umożliwia **funkcjonowanie całokształtu organizacji państwowych**, społecznych, prywatnych itd.²⁶, zaś w ujęciu J. Pietraszewskiego jest to **brak zagrożenia dla funkcjonowania organizacji państwowej** i realizacji jej interesów, umożliwiający normalny, swobodny jej rozwój²⁷.

Powstaje zatem pytanie o wzajemną relację tych dwóch pojęć. W doktrynie nie ma wątpliwości, że nie są one tożsame²⁸, aczkolwiek krzyżują się ze sobą²⁹. Zdaniem W. Kitlera, bezpieczeństwo publiczne jest nadrzędne wobec porządku publicznego³⁰. Podobnie E. Pływaczewski postrzega bezpieczeństwo publiczne jako wyższy stopień porządku publicznego³¹. Jak słusznie zauważono, mogłoby się wydawać, że rozważany problem wzajemnej relacji pomiędzy powyższymi pojęciami jest w pewnym sensie iluzoryczny, ze względu na brak gatunkowej różnicy. Nie każdy jednak organ powołany

23 A. Dziurny, S.T. Kurek, Z. Stachowiak, *Infrastruktura krytyczna w modelu bezpieczeństwa narodowego*, „Polskie Stowarzyszenie Zarządzania Wiedzą. Seria: Studia i Materiały” 2010, Nr 33, s. 38.

24 S. Bolesta, *Prawnoadministracyjne zagadnienia porządku publicznego*, Warszawa 1997, s. 21.

25 M. Wierzbowski (red.), *Prawo administracyjne*, Warszawa 2003, s. 568; B. Bonisławska, *Współczesne zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego*, „Zeszyty Naukowe WSEI. Administracja” 2012, Nr 1, s. 115.

26 M. Huzarski, *Zmienne podstawy bezpieczeństwa i obronności państwa*, Warszawa 2009, s. 17.

27 J. Pietraszewski, *Bezpieczeństwo i porządek publiczny w ujęciu teoretycznym*, „Zeszyty Naukowe WSA w Łomży” 2014, Nr 55, s. 101.

28 L. Chojnowski, *Bezpieczeństwo powszechne*, (w:) A. Urbanek (red.), *Wybrane problemy bezpieczeństwa. Teoria. Strategia. System*, Słupsk 2012, s. 147.

29 B. Wiśniewski, S. Zalewski (red.), *Bezpieczeństwo wewnętrzne RP w ujęciu systemowym i zadań administracji publicznej*, Bielsko-Biała 2006, s. 30.

30 W. Kitler, *Organizacja bezpieczeństwa narodowego RP w kontekście ochrony ładu wewnętrznego w państwie*, „Zeszyty Naukowe AON” 2013, Nr 4, s. 234.

31 E. Pływaczewski, *Przestępstwo czynnej napaści na funkcjonariusza publicznego*, Toruń 1985, s. 16.

16 J. Zaborowski, *Prawne środki zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego*, Warszawa 1977; J. Zaborowski, *Administracyjnoprawne ujęcie pojęć „bezpieczeństwo publiczne” i „porządek publiczny”. Niektóre uwagi w świetle unormowań prawnych 1983–1984*, „Zeszyty Naukowe ASW”, 1985, Nr 41, s. 129.

17 B. Jastrzębski, *O problemie prawa obywateli do bezpieczeństwa publicznego*, (w:) E. Ura, K. Rajchel, M. Pomykała, S. Pieprzny (red.), *Bezpieczeństwo wewnętrzne we współczesnym państwie*, Rzeszów 2008, s. 16.

18 *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, Warszawa 2003, s. 16.

19 E. Smoktunowicz, *Encyklopedia obywatela PRL*, Warszawa 1987, s. 171.

20 A. Misiuk, *Administracja porządku i bezpieczeństwa publicznego. Zagadnienia prawnoustrojowe*, Warszawa 2008, s. 17.

21 W. Fehler, *Bezpieczeństwo publiczne*, „Społeczeństwo i Polityka” 2009, Nr 4, s. 36.

22 S. Pikulski, *Podstawowe zagadnienia bezpieczeństwa publicznego*, (w:) J. Fiebig, M. Róg, A. Tyburska, *Bezpieczeństwo to wspólna sprawa*, Szczytno 2002.

do ochrony porządku publicznego jest też organem powołanym do ochrony bezpieczeństwa publicznego, gdyż nie zawsze naruszenie porządku jest równoznaczne z naruszeniem bezpieczeństwa³². Taka sytuacja ma miejsce właśnie w odniesieniu do straży gminnych (miejskich)³³. Natomiast zakres kompetencji organu powołanego do ochrony bezpieczeństwa publicznego obejmuje również zadania organu ochrony porządku publicznego³⁴.

Zdaniem części przedstawicieli doktryny, pomiędzy pojęciami porządku publicznego oraz bezpieczeństwa publicznego nie ma gatunkowej różnicy, a jedynie zachodzi różnica ilościowa. Bardzo poważne naruszenie porządku może bowiem przekształcić się w naruszenie bezpieczeństwa. Decydujące znaczenie ma więc kwestia stopniowości, gdyż bezpieczeństwo publiczne w pewnym sensie będzie wyższym stopniem porządku publicznego³⁵. Niektóre zakłócenia porządku mogą prowadzić do naruszeń bezpieczeństwa, np. nieprzestrzeganie przepisów budowlanych (naruszenie porządku publicznego) może doprowadzić do katastrofy budowlanej (naruszenie bezpieczeństwa publicznego)³⁶. Natomiast naruszenie norm porządku publicznego poprzez hałaśliwe zachowanie w godzinach nocnych, choć może być uciążliwe dla innych osób, to nie powoduje jednak zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego zakłócenia porządku mogą prowadzić do naruszeń bezpieczeństwa, np. nieprzestrzeganie przepisów budowlanych (naruszenie porządku publicznego) może doprowadzić do katastrofy budowlanej (naruszenie bezpieczeństwa publicznego)³⁷. Natomiast naruszenie norm porządku publicznego poprzez hałaśliwe zachowanie w godzinach nocnych, choć może być uciążliwe dla innych osób, to nie powoduje jednak zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego³⁸.

W związku z powyższym, **pominięcie przez ustawodawcę wartości bezpieczeństwa publicznego w Ustawie z pewnością nie było przypadkowe**. Istotnym zagadnieniem w kontekście statusu straży gminnych (miejskich) jest bowiem kwestia **braku wyposażenia ich przez ustawodawcę w charakter policji lokalnej**. Dlatego też ochrona bezpieczeństwa publicznego nie należy do zadań teje straży³⁹.

Podsumowując, straże gminne/miejskie nie mogą na gruncie obowiązującego stanu prawnego zostać zobowiązane do wykonywania obowiązków ochronnych względem organów monokratycznych samorządu terytorialnego dopóki ich jedynym celem istnienia jest ochrona porządku publicznego. Nie wystarczy także samo rozszerzenie katalogu zadań straży wymienionych w art. 10 ust. 1 Ustawy o pełnienie takowych obowiązków. Nie mieszczą się one bowiem w pojęciu ochrony porządku publicznego, który zgodnie z Ustawą stanowi cel istnienia straży oraz podstawę prawną wykonywania ich zadań. Wymagana jest w związku z tym głębsza nowelizacja, zmieniająca status prawny straży i wyposażenia ich przez ustawodawcę w charakter policji lokalnej.

2. Zamach na piastuna organu monokratycznego samorządu terytorialnego jako zagrożenie bezpieczeństwa publicznego

Biorąc pod uwagę przytoczone powyżej wypowiedzi przedstawicieli doktryny prawa oraz bezpieczeństwa należy spojrzeć na ostatnie tragiczne wydarzenia w Gdańsku z punktu widzenia tego, jakie wartości zostają zagrożone w przypadku zamachu na piastuna organu monokratycznego samorządu terytorialnego, jakim jest m. in. prezydent miasta. Dokonana powyżej analiza teoretyczna przynosi trzynaście definicji bezpieczeństwa publicznego, na których tle należy teraz rozpatrzyć przypadek powyższego zamachu.

Nim to zostanie dokonane, należy rozstrzygnąć, jak postrzegamy instytucje samorządu terytorialnego. Obecnie w doktrynie dominuje pogląd przyjęty przed wojną przez T. Bigo, postrzegający samorząd jako opartą na przepisach ustawy zdecentralizowaną administrację państwową, wykonywaną przez lokalne organy, niepodległe hierarchicznie innym orga-

32 P. Zyśk, *Karnoprawna ochrona bezpieczeństwa funkcjonariusza publicznego na tle art. 148 § 3 kodeksu karnego – gwarancja, przepis martwy, czy niebawem archaizm legislacyjny. Próba analizy regulacji de lege lata i postulatów de lege ferenda*, (w:) E.M. Guzik-Makaruk, E.W. Pływaczewski (red.), *Współczesne oblicza bezpieczeństwa*, Białystok 2015, s. 299.

33 N. Szczęch, *Odpowiedzialność dyscyplinarna oraz dyscyplina pracy funkcjonariuszy Straży Gminnej*, (w:) A. Pieczywok, M. Karpiuk (red.), *Odpowiedzialność dyscyplinarna funkcjonariuszy formacji bezpieczeństwa i porządku publicznego*, Warszawa 2016, s. 197-210.

34 P. Zyśk, *Karnoprawna...*, s. 92.

35 E.W. Pływaczewski, J. Pomiankiewicz, *Więziennictwo jako element systemu bezpieczeństwa wewnętrznego państwa – wariant polski i aspekty międzynarodowe*, „Przegląd Więziennictwa Polskiego” 2014, Nr 92, s. 92.

36 S. Pieprzny, *Policja w systemie organów bezpieczeństwa i porządku publicznego*, (w:) E. Ura (red.), *Bezpieczeństwo i porządek publiczny: historia, teoria, praktyka*, Rzeszów 2003, s. 206-208.

37 S. Pieprzny, *Policja w systemie organów bezpieczeństwa i porządku publicznego*, (w:) E. Ura (red.), *Bezpieczeństwo i porządek publiczny: historia, teoria, praktyka*, Rzeszów 2003, s. 206-208.

38 N. Szczęch, *Bezpieczeństwo i porządek publiczny* [w:] M. Kar-

piuk, N. Szczęch, *Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe*, Olsztyn 2017, s. 104.

39 N. Szczęch, *Straż gminna (miejska) jako formacja właściwa w zakresie ochrony porządku publicznego* [w:] M. Karpiuk, M. Mazuryk, I. Wieczorek (red.) *Zadania i kompetencje samorządu terytorialnego w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, obronności oraz ochrony przeciwpowodziowej i przeciwpozarowej*, Łódź 2017, s. 72.

nom i samodzielne w granicach ustawy i ogólnego porządku prawnego⁴⁰. Samorząd terytorialny stanowi integralną część ustroju państwa, z konstytucyjnie gwarantowaną samodzielnością jednostek samorządu terytorialnego, jako podmiotów prawa i zdecentralizowanych podmiotów władzy publicznej⁴¹. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, samorząd terytorialny działa w ramach państwa⁴². Konsekwentna linia orzecznicza od najwcześniejszych orzeczeń po najnowsze podtrzymuje poglądy Trybunału odnoszące się do zasady udziału samorządu terytorialnego w sprawowaniu władzy publicznej⁴³. Przekazana część władztwa publicznego samorządowi terytorialnemu oznacza realizowanie przez wspólnoty samorządowe władzy państwowej w postaci realizowania takiego charakteru zadań, pomimo istnienia dycho- tomii zadań na własne i zlecone⁴⁴.

Podsumowując, samorząd terytorialny działa w ramach państwa, stanowi integralną część jego ustroju i sprawuje władzę publiczną.

Biorąc pod uwagę powyższe, należy rozpatrzyć przypadek zamachu na piastuna organu monokratycznego samorządu terytorialnego w kontekście wspomnianych trzynastu definicji bezpieczeństwa publicznego. Zamach taki jawi się zatem jako **zagrożenie dla**: podstawowych urzędów państwa (E. Ochendowski), dla normalnego funkcjonowania organizacji państwowej (J. Zaborowski, E. Misiuk, W. Fehler, J. Pietraszewski), dla sprawnego działania systemu organów władzy publicznej (B. Jastrzębski), dla obrony i ochrony osób i mienia (słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego), dla ustroju państwowego (E. Smoktunowicz), dla bezpieczeństwa przed przestępczymi zamachami na życie i zdrowie osób (S. Pikulski), dla ochrony porządku instytucjonalno-prawnego oraz dla racji stanu państwa (A. Dziurny, S.T. Kurek, Z. Stachowiak), dla ochrony przed groźącymi niebezpieczeństwami ze strony gwałtownych działań ludzi (S. Bolesta), dla bezpieczeństwa państwa i instytucji publicznych oraz dla normalnego toku funkcjonowania państwa i urzędów publicznych (M. Wierzbowski, B. Bonisławska) oraz dla funkcjonowania całości struktury organizacji państwowych (M. Huzarski).

40 B. Jaworska-Dębska, Z. Duniewska, R. Michalska-Badziak, E. Olejniczak-Szałowska, M. Stahl, *Prawo administracyjne – pojęcia, instytucje, zasady w teorii i orzecznictwie*, Warszawa 2011, s. 265–266.

41 K. Kokocińska, Decentralizacja jako ustrojowa zasada relacji pomiędzy organami władzy publicznej, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2016/2, s. 28.

42 Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 3 listopada 1999 r., K 13/99, OTK z 1999 r. Nr 7, poz. 155, s. 14.

43 M. Chmielnicki, K. Lewandowski, *Zasada udziału samorządu terytorialnego w sprawowaniu władzy publicznej na podstawie orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego*, „Studia z zakresu Prawa, Administracji i zarządzania UKW” 2013/3, s. 112.

44 J. Oniszczuk, *Samorząd terytorialny w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego*, Warszawa 2002, s. 27.

Innymi słowy, o ile ochrona samego miejsca przeprowadzenia danej imprezy mieści się w zakresie porządku publicznego, a tym samym zadań straży gminnych/miej- skich, o tyle ochrona osobista udzielana piastunom orga- nów monokratycznych w godzinach ich pracy lub poza nimi wykracza zdecydowanie poza ten zakres i należy do zakresu bezpieczeństwa publicznego, w którym to za- kresie straż nie posiada kompetencji.

Należy wziąć ponadto pod uwagę międzynarodowe impli- kacje tragicznego zamachu na Prezydenta Gdańska dla wi- zerunku Rzeczypospolitej Polskiej na świecie⁴⁵. Taka sytuacja wchodzi także w zakres **bezpieczeństwa informacyjnego** Polski. Według W. Pokruszyńskiego w pojęciu tegoż bezpie- czeństwa zamyka się zwalczanie różnorodnych zagrożeń, m. in. takich jak brak informacji, chaos informacyjny, działalność grup świadomie manipulujących przekazem informacji, walka infor- macyjna⁴⁶. Każdy kolejny skutecznie przeprowadzony zamach tego rodzaju lub próba jego przeprowadzenia naruszałaby bez wątpienia bezpieczeństwo informacyjne Polski. Dlatego także i w tym kontekście należy spoglądać na zagadnienie bezpieczeństwa organów monokratycznych samorządu jako element bezpieczeństwa publicznego, wykraczający dalece poza aspekt porządku publicznego, którym zajmuje się straż gminna/miejska na podstawie obowiązujących przepisów.

3. Aspekty praktyczne: analiza rozwiązań stosowanych w zakresie ochrony przysługującej burmistrzom i prezydentom miast w wybranych państwach świata.

Ze względu na konieczność ciągłego aktualizowania informa- cji oraz z uwagi na tematykę, która nie występuje praktycznie w opracowaniach naukowych, analiza poniższa oparta zo- stała głównie na źródłach publicystycznych w postaci stron internetowych.

W Stanach Zjednoczonych władze dużych miast otocze- ni są ochroną policyjną. Warto przy tym pamiętać, że policja w miastach amerykańskich nie funkcjonuje jako jednostka w ramach struktury stanowej lub federalnej lecz jest pod- porządkowana burmistrzowi i zorganizowana jako Departa-

45 <https://www.euractiv.com/section/eu-elections-2019/news/gdansk-mayor-murder-sends-shockwaves-to-eu/> (28.01.19).

46 W. Pokruszyński, *Bezpieczeństwo. Teoria i praktyka*, Józefów 2012, s. 205-206.

ment Policji w ramach urzędu miasta. W związku z tym, nie występuje tam instytucja straży miejskich, gdyż nie jest ona w ogóle potrzebna.

Ochrona burmistrza Nowego Jorku zapewniana jest przez tamtejszy Departament Policji, który chroni swojego włodarza przez 24 godziny na dobę. Ochrona wykonywana jest przez trzy zespoły detektywów w cywilnych ubraniach pracujące na zmiany. Zespoły te składają się z pięciu lub sześciu osób. Ochrona jest także dostępna dla członków rodziny burmistrza, stosownie do potrzeb i przewidywanych zagrożeń. Decyzje w tym zakresie podejmowane są przez Departament Policji. Ochrona towarzyszy także osobie burmistrza w jego podróżach poza miasto.⁴⁷ W Birmingham (US) burmistrz posiada całodobową ochronę policyjną zapewnianą przez czteroosobowy zespół, który w 2018 r. został zredukowany do trzech osób na żądanie nowego burmistrza⁴⁸.

W Pittsburghu tamtejsze Biuro Policji posiada zespół składający się z aż dwunastu funkcjonariuszy przeszkolonych w *dignitary protection*, z czego dwóch zajmuje się pełnoetatową ochroną burmistrza, trzeci pracuje na część etatu, zaś pozostali mogą włączać się do tejże ochrony w miarę potrzeb⁴⁹.

Phoenix zapewnia ochronę policyjną swojemu burmistrzowi już od lat 70-tych XX w.⁵⁰ W Fort Worth ochronę burmistrza zapewnia sześcioosobowa jednostka⁵¹. W Memphis ochronę burmistrza zajmuje się pełnoetatowo dwóch policjantów, zaś koloni włączają się w miarę potrzeby⁵². W Austin od 2011 r. ochroną burmistrza w godzinach jego pracy zajmuje się jeden oficer. W Cleveland jest to zadanie czteroosobowej jednostki⁵³. W Columbus miejscowego burmistrza chroni trzech funkcjonariuszy, zaś w Toledo jeden⁵⁴.

Z kolei w El Paso burmistrz nie posiada stałej ochrony. Miejskowy departament policji dysponuje jednak specjalną jednostką przeszkoloną w zakresie *dignitary protection*. Burmistrz posiada prawo jej wezwania do ochrony jakiegoś wydarzenia,

zaś jej członkowie mogą również podjąć decyzję o swoim udziale na własną rękę⁵⁵.

W Atlancie ochrona dotyczy nie tylko obecnego burmistrza. Zgodnie z miejscowymi rozwiązaniami prawnymi byłemu burmistrzowi przysługuje 100 dni „ograniczonej ochrony” oraz na dwa miesiące samochód z policyjnym kierowcą⁵⁶.

W miastach średniej wielkości w USA burmistrzowie nie posiadają zazwyczaj pełnej, 24 godzinnej ochrony. W Syracuse burmistrz ograniczył ochronę policyjną do swoich godzin pracy, z kolei w Rochester tamtejsi burmistrzowie nie posiadali w ogóle takiej ochrony, dopóki obecna burmistrz nie zatrudniła dwóch ochroniarzy z budżetu miasta⁵⁷.

W Wielkiej Brytanii strażnicy pełnią rolę pomocniczej, nieuzbrojonej formacji. Burmistrz Londynu otrzymał jednak ochronę policyjną w związku z zamachami terrorystycznymi, jakie miały miejsce na terenie tego państwa⁵⁸.

We Francji straż miejska odpowiedzialna jest m. in. za zabezpieczenie budynków miejskich⁵⁹. Jej kompetencje w tym zakresie są zatem porównywalne z rozwiązaniami polskimi. Straż nie jest używana do zapewnienia ochrony piastunom organów monokratycznych samorządu terytorialnego.

W Słowenii straż miejska zajmuje się ochroną zarówno porządku publicznego, jak i bezpieczeństwa publicznego⁶⁰. Nie zajmuje się jednak ochroną organów samorządu.

W Estonii zadaniem policji miejskiej jest m. in. egzekwowanie aktów prawa miejscowego oraz ochrona własności komunalnej⁶¹.

W Ameryce Południowej podać można przykład miasta Georgetown w Gujanie, w którym miejscowemu burmistrzowi przysługuje jeden funkcjonariusz ochrony osobistej oraz trzy zespoły chroniące oficjalną rezydencję i pracujące w trybie zmianowym⁶².

Na Jamajce policja municypalna służy ochronie porządku publicznego, wykonywaniem miejscowego prawa oraz

47 <https://www.cbsnews.com/news/how-nyc-mayors-are-protected/> (25.01.19).

48 <https://www.al.com/news/birmingham/index.ssf/2018/04/birmingham-mayor-reduces-secr.html> (25.01.19).

49 <https://www.post-gazette.com/local/city/2007/07/18/Mayor-security-detail-How-much-is-too-much/stories/200707180306> (25.01.19).

50 <https://eu.azcentral.com/story/news/local/phoenix/2015/12/23/phoenix-not-keeping-logs-mayor-greg-stantons-security-detail/77124234/> (25.01.19).

51 <https://dfw.cbslocal.com/2013/11/21/police-double-security-detail-for-north-texas-mayor/> (25.01.19).

52 <https://eu.commercialappeal.com/story/news/crime/2018/06/23/police-and-sheriff-log-huge-amounts-overtime-pay/459505002/> (25.01.19).

53 <https://triblive.com/news/allegheeny/3623329-74/bodyguards-mayor-police> (25.01.19).

54 <https://www.toledoblade.com/local/2002/04/04/Mayor-Ford-to-get-bodyguard-from-Toledo-police-force/stories/200204040012> (25.01.19).

55 <https://www.kvia.com/news/el-pasos-secret-service/56266403> (25.01.19).

56 <https://www.ajc.com/news/local-govt--politics/former-atlanta-mayor-retain-police-protection-for-100-days/ZA4degZUhyz-D7oMJc9NeN/> (25.01.19).

57 <https://eu.democratandchronicle.com/story/news/local/2014/01/06/lovely-warren-hires-two-bodyguards-including-her-uncle/4340905/> (25.01.19).

58 <https://www.mirror.co.uk/news/uk-news/london-mayor-sadiq-khan-flanked-11231802> (27.01.19).

59 T. Delpuch, J. E. Ross (red.) *Comparing the Democratic Governance of Police Intelligence*, Cheltenham, Northampton 2016, s. 57.

60 S. Kuhar, B. Tičar, *Legal Regulation of the Slovenian Police and the Municipal Warden Service*, "Journal of Criminal Justice and Security" 18/4, s. 392.

61 <https://www.tallinn.ee/eng/Municipal-Police-Department> (28.01.19).

62 <http://guyanachronicle.com/2018/11/04/ensuring-mayors-security-comes-with-the-office> (25.01.19).

ochroną personelu, nieruchomości i wyposażenia władz lokalnych⁶³. Tym samym jest to formacja służąca między innymi ochronie organów samorządowych.

Spośród państw afrykańskich wymienić można Republikę Południowej Afryki, gdzie policje municypalne zajmują się przede wszystkim nadzorowaniem ruchu drogowego oraz egzekucją aktów prawa miejscowego⁶⁴.

Z kolei w Zimbabwie policja municypalna pełni przede wszystkim rolę strażnika własności komunalnej należącej do miejscowej rady miasta, wykonując statyczne obowiązki ochronne⁶⁵.

Podsumowując, na podstawie powyższych, wybiórczych danych można wyróżnić dwa modele funkcjonowania formacji poddanych niniejszej analizie: policyjny oraz strażniczy. **Model policyjny** funkcjonuje przede wszystkim w USA, a także w państwach Ameryki Południowej. W tym modelu władze miast posiadają podporządkowaną sobie policję municypalną, która pełni wszelkie funkcje „normalnej” policji, nieistniejącej na tym szczeblu jako część administracji rządowej. Taka sytuacja związana jest zazwyczaj z wykorzystaniem lokalnych sił policyjnych do ochrony organu monokratycznego samorządu terytorialnego, jakim jest zazwyczaj burmistrz miasta. **Model strażniczy** występuje przede wszystkim w Europie oraz w państwach, które przyjęły wzorzec europejski, jak w RPA. W tym modelu istnieje wzajemne przenikanie się oddziaływania różnych formacji na szczeblu lokalnym: typowe zadania policyjne pełnią służby państwowe i regionalne, zaś straże miejskie funkcjonują jako typowe formacje pomocnicze, często nieuzbrojone, wykonujące zadania z zakresu porządku publicznego. W takim modelu straż nie są wykorzystywane do ochrony organów samorządu.

Biorąc pod uwagę te dwa modele, zasadne wydaje się postulowanie wprowadzenia w Polsce **modelu mieszanego**. Podporządkowanie Policji rządowi i jej centralizacja należy do naszych tradycji ustrojowych i nie wydaje się zasadne postulowanie jakiegokolwiek reformy w tym zakresie. Z drugiej strony, ostatnie wydarzenia wskazują na potrzebę zwiększenia uprawnień straży gminnych/miejskich w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa organom samorządu terytorialnego. To zaś może zostać dokonane jedynie na drodze istotnego rozszerzenia kompetencji tychże straży o działania podejmowane w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Trzeba mieć jednak na uwadze negatywny odbiór społeczny tej formacji w porównaniu z Policją i niechęć społeczeństwa do posze-

rzania uprawnień straży⁶⁶. W związku z tym należy tak przykroć poszerzenie uprawnień, aby nie wykraczało ono poza ochronę bezpieczeństwa organów samorządu i nie dawało się zastosować do pozyskania innych kompetencji, w szczególności do działań mogących być odczuwane jako dotkliwie przez obywateli.

4. Rekomendacje w zakresie proponowanych rozwiązań

Stan obecny:

Art. 1. ust 1. *Do ochrony porządku publicznego na terenie gminy może być utworzona samorządowa umundurowana formacja – straż gminna, zwana dalej „strażą”.*

Proponowane zmiany:

Wariant 1: w art. 1 ust. 1 Ustawy po słowach „do ochrony” dodaje się spójnik „i” oraz słowo „bezpieczeństwa”.

Art. 1. 1. *Do ochrony porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy może być utworzona samorządowa umundurowana formacja – straż gminna, zwana dalej „strażą”.*

Wariant 2: pozostawienie przepisu bez zmian. Art. 1 Ustawy określa cel powołania straży. Może on zostać rozszerzony o bezpieczeństwo publiczne, może jednak także pozostać bez zmian, przy założeniu nowelizacji art. 10. Wykonywanie zadań z zakresu bezpieczeństwa publicznego nie jest uwarunkowane zapisaniem tegoż bezpieczeństwa jako celu istnienia straży. Jest to uzależnione od tego, jak dalece postrzega się konieczność akcentowania bezpieczeństwa publicznego w odniesieniu do straży. Nie rekomenduje się natomiast nowelizacji w brzmieniu zmienionego przepisu „Do ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego”. Co prawda takie właśnie wyrażenie funkcjonuje w ustawodawstwie polskim, gdzie słowo „bezpieczeństwo” znajduje się zazwyczaj przed słowami „porządek publiczny”, jednak ze względu na to, że tworzy się wspomniany wyżej model mieszanym, pozostając przy strażniczym przede wszystkim charakterze omawianej formacji, wyraz „bezpieczeństwo” powinno zostać wymienione w drugiej kolejności, aby podkreślić, że to przede wszystkim ochrona porządku publicznego stanowi główny cel istnienia straży gminnych/miejskich.

Stan obecny:

Art. 10. 1. *Straż wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego.*
2. *Zadania, o których mowa w ust. 1, wykonują pracownicy*

⁶⁶ A. Podemska, *Rozważania na temat funkcjonowania straży gminnych w Polsce*, „Internetowy Przegląd Prawniczy” 2017/5, s. 136.

⁶³ <http://jamaica-gleaner.com/article/western-focus/20150221/how-municipal-police-help-enforcement> (28.01.19).

⁶⁴ J. Rauch, M. Shaw, A. Louw, *Municipal Policing in South Africa: Development and Challenges*, 2001.

⁶⁵ <http://www.hararecity.co.zw/index.php/template-features/corporate-services-housing/161-harare-metropolitan-police> (28.01.19).

straży, zwani dalej „strażnikami”, po ukończeniu z wynikiem pozytywnym szkolenia podstawowego, o którym mowa w art. 25.

Proponowane zmiany:

W art. 10 ustawy dodaje się ustęp 2 w brzmieniu:

2. Straż może wykonywać zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego.

Dotychczasowy ust. 2 otrzymuje numer 3 oraz brzmienie:

3. Zadania, o których mowa w ust. 1 i 2 wykonują pracownicy straży, zwani dalej „strażnikami”, po ukończeniu z wynikiem pozytywnym szkolenia podstawowego, o którym mowa w art. 25.

Po ust. 3 dodaje się ustęp 4 w brzmieniu:

4. Zadania, o których mowa w ust. 2 wykonują strażnicy po ukończeniu z wynikiem pozytywnym szkolenia dodatkowego, o którym mowa w art. 25 a.

W art. 11 dodaje się punkt 6 w brzmieniu:

6). ochrona bezpieczeństwa organów samorządu terytorialnego oraz dostosowuje się numerację pozostałych punktów w tym artykule.

Powyższe zmiany posiadają zasadniczy charakter. Bez wprowadzenia art. 10 ust. 2 nie jest możliwe poszerzenie katalogu zadań straży o proponowany pkt 6. Proponowany ust. 4 tegoż art. 10 Ustawy ma na celu zapewnienie odpowiedniego poziomu wyszkolenia strażników, którzy zajmować się będą ochroną organów monokratycznych. Dodanie punktu 6 w art. 11 stanowi rozszerzenie katalogu zadań straży gminnych/miejskich o ochronę bezpieczeństwa organów samorządowych. Powstaje w tym miejscu pytanie, czy nie należałoby zawęzić zakresu tejże ochrony i explicite zapisać w tekście Ustawy „ochrona bezpieczeństwa organów **monokratycznych**”. Takie zawężenie nie wydaje się jednak celowe. Po pierwsze, zagadnienie bezpieczeństwa organów kolegialnych może niestety pojawić się w przyszłości, tak jak teraz pojawiło się niespodziewanie i w tragiczny sposób zagadnienie bezpieczeństwa organów monokratycznych. **Po drugie, stosowne zmiany w ustawie o samorządzie gminnym winny zapewnić organom tegoż samorządu możliwość rezygnacji z przysługującej im ochrony.** Po trzecie, bezpieczeństwo organów kolegialnych będzie wymagało z natury rzeczy ochrony realizowanej w sposób statyczny i tym samym niewielkim nakładem środków, podczas gdy ochrona bezpieczeństwa organów monokratycznych wymaga ochrony dynamicznej, związanej z przemieszczaniem się piastuna tego organu, przynajmniej w godzinach urzędowania.

Stan obecny:

Art. 15. 1. Straż może otrzymać świadectwo broni, na zasadach określonych w przepisach art. 29 oraz art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji, na:

1) broń palną do wykonywania zadań określonych w art. 11 ust. 1 pkt 5 i 9;

Proponowane zmiany:

Art. 15 ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

1) broń palną do wykonywania zadań określonych w art. 11 ust. 1 pkt 5-6 i 10;

Stan obecny:

Art. 17. Strażnik, o którym mowa w art. 16, na polecenie właściwego komendanta straży może zostać wyposażony w broń palną na czas wykonywania zadań określonych w art. 11 pkt 5 i 9.

Proponowane zmiany:

Art. 17 otrzymuje brzmienie:

Art. 17. Strażnik, o którym mowa w art. 16, na polecenie właściwego komendanta straży może zostać wyposażony w broń palną na czas wykonywania zadań określonych w art. 11 pkt 5-6 i 10.

Skuteczne wykonywanie zadań ochrony osób pełniących funkcje organów monokratycznych wymaga wyposażenia strażników wykonujących te zadania w możliwość dysponowania bronią palną.

Po art. 25 dodaje się art. 25a w brzmieniu:

1. Strażnik wykonujący zadania określone w art. 11 ust. 1 pkt 6 odbywa szkolenie dodatkowe.

2. Szkolenie dodatkowe kończy się egzaminem, który przeprowadza komisja egzaminacyjna powoływana przez Komendanta Służby Ochrony Państwa. Członkowie komisji powinni posiadać wiedzę, umiejętności i doświadczenie w zakresie wynikającym z programu szkolenia dodatkowego.

3. Po ukończeniu z wynikiem pozytywnym szkolenia podstawowego, strażnika zatrudnia się na czas nieokreślony.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, minimalny zakres programu szkolenia dodatkowego strażników gminnych, warunki i zakres udziału Służby Ochrony Państwa w szkoleniu dodatkowym, sposób powoływania, skład i tryb działania komisji egzaminacyjnych, obowiązki przewodniczącego komisji, formę egzaminu oraz organ właściwy do wydania świadectwa złożenia egzaminu i wzór świadectwa. Rozporządzenie powinno uwzględniać potrzebę zapewnienia odpowiedniego poziomu wyszkolenia strażników i jednolitości minimum programowego, formy szkolenia, zakres wiedzy teoretycznej i praktyki niezbędnej do wykonywania obowiązków strażnika oraz poprawność przebiegu i rzetelność oceny egzaminowanych.

Strażnik wykonujący zadanie ochrony osób pełniących funkcje publiczne powinien dysponować odpowiednim, profesjonalnym przeszkoleniem. Szkolenie podstawowe zapewniane wszystkim strażnikom absolutnie nie spełnia takich warunków. Istnieje w związku z tym potrzeba odbycia przez szkolenia dodatkowego przez strażników oddelegowanych do

wykonywania zadań ochronnych ujętych w proponowanym punkcie 6 art. 11 Ustawy.

Kompetencje w zakresie egzaminowania osoby, która odbyła szkolenie wymagają także konkretnego ukierunkowania eksperckiego w zakresie ochrony osób i mienia. Nie wydaje się możliwym, aby komendanci wojewódzcy Policji, wyznaczający komisje egzaminacyjne w przypadku szkolenia podstawowego, dysponowali możliwością zapewnienia odpowiedniego składu komisji w przypadku szkolenia dodatkowego. W związku z niedawnym utworzeniem Służby Ochrony Państwa wydaje się ona idealną formacją do przeprowadzania i nadzorowania wspomnianych szkoleń dodatkowych.

Propozycja zatrudnienia na czas nieokreślony strażnika, który ukończył szkolenie dodatkowe z wynikiem pozytywnym posiada dwojakie uzasadnienie. Po pierwsze, taka konstrukcja omawianego przepisu winna zachęcić strażników do uczestnictwa w szkoleniu i następnie do wykonywania zadań ochronnych. Po drugie, strażnik, który ukończył szkolenie dodatkowe z wynikiem pozytywnym stanowi cenną inwestycję z punktu widzenia lokalnego kapitału ludzkiego, warto więc zadbać, aby pozostał ona na dłużej w służbie.

Podobnie jak w przypadku szkolenia podstawowego, Minister właściwy do spraw wewnętrznych jest odpowiednim organem, który powinien zostać obarczony obowiązkiem przygotowania i wdrożenia odpowiedniego rozporządzenia, precyzującego szczegółowe kwestie związane z proponowanym szkoleniem dodatkowym strażników.

Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego powstał w 2015 r.
Jest państwową jednostką budżetową podległą MSWiA.
Działa na rzecz dalszej profesjonalizacji samorządu terytorialnego i administracji publicznej.

EKSPERTYZY NIST, ul. Zielona 18, Łódź 90-601
Sekretariat tel. +48 42 633 10 70
e-mail: sekretariat@nist.gov.pl